

สกุลยศของราชินิกุล

ตามความหมายที่ระบุในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ระบุไว้ว่าหมายถึง ตระกูลฝ่ายพระมหากษัตริย์ คือ ผู้ที่สืบเชื้อของพระมหากษัตริย์ทางฝ่ายบิดา ซึ่งแต่ก่อนนั้นเมื่อครั้งรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงตราพระราชบัญญัตินามสกุลขึ้น ให้คนไทยทุกคนมีนามสกุล ทำให้ทราบว่าใครเป็นพี่น้องหรือสืบเชื้อสายมาจากผู้ใด สำหรับพระราชวงศ์นั้น ผู้ใดสืบเชื้อสายมาจากพระราชโอรสพระองค์ใดของพระมหากษัตริย์ ก็โปรดให้ใช้พระนามของพระราชโอรสพระองค์นั้นตั้งเป็นราชสกุล ซึ่งในปัจจุบันนี้มีราชสกุลสืบเชื้อสายของพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงปัจจุบันมากกว่า ๑๐๐ ราชสกุล

การใช้ ณ อยุธยา

การที่นำพระนามของพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์มาตั้งเป็นนามสกุลสำหรับผู้สืบเชื้อสายนั้น ตอนแรกยังไม่มีการระบุ “ณ อยุธยา” ต่อท้าย แต่เนื่องจากรัชกาลที่ ๖ ทรงเกรงว่า ต่อไปภายหน้านามสกุลเหล่านี้อาจไปปะปนกับนามสกุลสามัญ จนไม่อาจทราบได้ว่าเป็นนามสกุลใดเป็นนามสกุลสำหรับราชสกุล จึงมีพระราชดำริให้ ทำการเติมคำต่อท้ายนามสกุลเหล่านั้นว่า “ณ กรุงเทพฯ” ก่อนทำการเปลี่ยนเป็น “ณ อยุธยา” ในภายหลัง โดยให้ต่อท้ายนามสกุลสำหรับลูก-หลานผู้ที่มีสืบสกุลยศนำหน้า อย่างผู้ใดที่เป็นหม่อมหลวง ลูกหลานที่สืบเชื้อสายทางสายเลือดฝ่ายบิดาก็จะได้ใช้ราชสกุล และต่อท้ายด้วย “ณ อยุธยา” เช่นเดียวกัน

สำหรับลูกหลานที่สืบเชื้อสายทางฝ่ายมารดาที่เป็นราชตระกูล ต้องการที่จะใช้นามสกุลเช่นเดียวกับมารดา ก็ให้ใช้เพียงนามสกุลที่เป็นราชสกุล ต่อท้ายชื่อ โดยไม่ต้องใส่ “ณ อยุธยา”

การลำดับชั้นของสกุลยศ

เจ้าฟ้า

พระบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้า

พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า

พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า

หม่อมเจ้า

หม่อมราชวงศ์

หม่อมหลวง

ไม่มีคำนำหน้า แต่จะต่อท้ายนามสกุลด้วยคำว่า ณ อยุธยา

ลำดับที่ ๑-๕ นับเป็นเจ้า ซึ่งต้องมีการใช้ราชาศัพท์ แต่การใช้ราชาศัพท์ในแต่ละลำดับยศก็มีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไป ส่วนหม่อมราชวงศ์และหม่อมหลวง ไม่นับเป็นเจ้าแต่เป็นผู้สืบเนื่องในราชสกุล

การลำดับสกุลยศ

การลำดับสกุลยศจะถ่ายทอดลำดับตามบิดาเท่านั้น อย่างเช่น หากบิดาเป็นหม่อมเจ้า แม้มารดาจะเป็นหญิงสามัญชนหรือมีสกุลยศ โอรัส-ธิดาก็จะได้รับการนับเป็น “หม่อมราชวงศ์”

หรือถ้าบิดาเป็น “หม่อมหลวง” ลูกก็จะได้ใช้ราชสกุลโดยไม่มียศนำหน้า แต่จะลงท้ายนามสกุลด้วย “ณ อยุธยา” ในทางกลับกัน หากฝ่ายมารดาเป็นหม่อมเจ้า แล้วบิดาเป็นสามัญชน รุ่นลูกก็จะได้มีตำแหน่งหรือคำนำหน้าใดๆ ก็จะใช้นามสกุลบิดาตามปกติ แต่ถ้าอยากใช้นามสกุลมารดา ก็สามารถใช้ได้ แต่จะไม่มีคำว่า “ณ อยุธยา” ต่อท้าย

คำนำหน้า

การเรียกคำนำน้าของนามหรือพระนามที่ควรรู้ และใช้ให้ถูกต้องคือ ถ้าเป็น “หม่อมเจ้า” ให้ใช้คำนำน้าว่า “ท่านชาย” หรือ “ท่านหญิง” อย่างเช่น “ท่านชายมยุ-หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล” “หม่อมราชวงศ์” จะใช้ว่า “คุณชาย” หรือ “คุณหญิง” อย่าง “คุณชายถนัดศรี-หม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัฒน์” ส่วน “หม่อมหลวง” จะใช้เพียงคำว่า “คุณ”

การเขียนคำนำน้าเป็นภาษาอังกฤษ

การเขียนตำแหน่งในภาษาอังกฤษจะเขียนทับศัพท์ตามคำสะกดไทย โดยเหนือกว่าสกุลยศ “หม่อมเจ้า” จะใช้คำว่า HRH หรือย่อมาจาก His/Her Royal Highness แล้วต่อด้วยคำว่า Prince ห

รือ

Princess “

หม่อมเจ้า” ให้ใช้คำนำน้าว่า

Mom Chao HSH

อันย่อมาจาก

His/Her Serene Highness

แล้วต่อด้วยคำว่า

Prince

หรือ

Princess

“หม่อมราชวงศ์” ใช้คำว่า Mom Rajawongsw หรือตัวย่อ M.R. ซึ่งทำให้บางครั้งชาวต่างชาติจะเข้าใจผิด เพราะย่อเหมือนคำว่า Mister (Mr.) จึงต้องจำไว้เสมอว่าตั

องเขียนด้วยอักษรตัวใหญ่ทั้ง ๒ ตัว “หม่อมหลวง” ใช้คำว่า

Mom Luang

ซึ่งมีตัวย่อว่า

M.L.

ส่วน “ณ อยุธยา” ใช้

Na Ayudhya

ทับศัพท์ตามปกติ

คำทับศัพท์

การใช้คำทับศัพท์ทั้งสกุลยศ และการเขียนนามสกุลที่เป็นราชสกุล จะมีการเทียบเคียงการสะกดจากภาษาสันสกฤต เราจึงเป็นการเขียนอย่าง “ยุคล-Yugala” “กิตติ

อาร-

Kitiyakara” “

ชุมพล

Jumbala”

คัดลอกจากนิตยสาร Flash Mag. (ไม่ทราบเล่ม) หน้า 22

ที่มา : เจาะเวลาหาอดีต

<https://www.facebook.com/2007331706232995/posts/2223381031294727/>